

FEDERATIUNEA

Diurnala politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

I Locuint'a Redactorului:

si

Cancelari'a Redactiunii:

e in

Strat'a Moraciloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
denti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramiai si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesse care publicati-
one s-paratu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 12/24 iunie 1868.

Qui lutte contre les lois de la nature
c'est le monstre. Montesquieu.

Pentru ce si-iubescema maic'a pre fiii sei, si acesti-a
gauru ce se alipescu de scutulu binefacatoriu alu mai
cei oru?

De unde provine legatur'a sufletesca a fratiloru,
cari sau nutritu despre acelu-a-si peptu? Carea e
causa, resortulu simpatiei esistinti intre popore de
acelu-a-si sange si origine comuna?

Aceste intrebâri sunt resolvite prin legile ne-
stramutarere a le naturei inse-si. Care se lupta con-
tra acestoru legi, este unu nebunu, unu nemernicu,
elu demnu de dispretiu.

Votulu camerei Romaniei, prin care se aplaci-
dezaa pre fia-care anu câte 23,500 franci pentru sco-
lele romane d'in Transilvani'a, acestu actu marini-
mosu, provenitu d'in sentiulu curatu alu simpatiei
fratiesci, de-si nu ne-a surprinsu, elu ni-a implutu
inim'a de viua recunoscintia si de bucuria. Inse nu
este neci una bucuria fara amaretiune si veninu. In-
miciii progresului natiunei nostre, pentru a nu lasa
demantata acesta asioma, vinu a se opune torintelui
celu mai puternicu, legaturei de sange, carea esiste
intre popore de acelu-a-si nume, de ace'a-si natiuna-
litate, limba, etc., ei combatu in diurnalele loru cu
una energia peccatosa si cu una efronteria miserabile
legile naturei, simpatia si atragerea sangelui, ba, ce
e mai multu, caritatea, acesta caracteristica a senti-
ulu umanu.

Tote diurnalele magiare, incependu de la cele
asiè numite liberali: „Hazánk“, „Századunk“,
pana la cele oficiose si subventiunate. „P. Napló“,
„Hírök“, etc., etc., se opintescu si racnescu cu o
voce despotica, dicundu: Vomu oprî, si vomu
pune stavila unui asemenea faptu, care
provoca desbinare, agitatie, contur-
barea pazei interne, si care are de scopu
a face propaganda contra integritatii
regatului lui St.-Stefanu; a sositu tem-
pulu, candu magiarulu trebuie se decida
a supra sortii Romaniei, etc., etc.

Audi, Europa civilisata, limbagiulu acestu-a?
Vina si admira unu poporu, care striga in lumea
larga si se lauda, ca este petrundu de sentiulu dreptâ-
tii si alu libertatii!!

Si voi, propagatori zelosi ai civilizatiunei si uma-
nitatii, cari ati pornitu in desertele Africei si in re-
giunile indepartate a le nordului, pentru a cerca te-
renu scopului vostru umanitariu, reintorceti-ve, nu
mai saveti lipsa, se ve espuneti pericolulu diferiteloru
olime, voi veti afla aici, in apropierea vostra, tere-
nulu scopului vostru nobile, veti afla aici unu popo-
ru, care, inimicu alu culturei si plinu de patime tira-
nice, voiesce a impedece progresulu, civilizatiunea,
missiunea suprema a omenimei!!!

Trecutul este icon'a presintelui. Ast'a se pote
aplicâ, cu totu adevêrulu, la tote tendintiele vostre
d'in trecut si presinte! Se vedemu:

In cursu de 400 de ani, sub domnirea infernalei
uniumi a celoru trei natiuni, prin rusnosele voastre
„Aprobatae“ si „Compilatae“ ati opritu pre Romani
chiaru si de la invetiature; insi-si fiii preutiloru ro-
manu erau alungati de la scole si dusi la iobagia.

! Scolele nostre, cari sub rigidulu absolutismu a
lui Bêch incepusera a se infintia, a se immultî si
a prospera, ca-ci Bezirkerii cei urgisiti de voi se in-
grigiau, ca scolele se fia in stare buna, copiii se cer-
cezeze scol'a si invetiatorii se primesca regulatu le-
fele loru, — asta-di, sub constituionalismulu vostru,
sunt si negrigite, — szolgabiró-loru (adeca judii

scelaviloru, ca-ci voi inca si asta-di, in epoc'a civilisa-
tiunei si a libertatii, totu mai pastrati pre judii sclav-
viloru Tripartitului vostru Verböczianu spre umilirea
constituionalismulu magiaru) nu li pasa de inffiorrea
culturei romane, ba li pasa ca se o impedece. Si apoi, mi-
nunea minuniloru, de câte ori pretindemu dreptatea
si egalea indreptatire, va se dica, drepturi politico-
natiunali, cari ne competu, suntemu siliti totu-de-
un'a a inghitî lectiunea sofistica, afrontulu amaru:
ca suntemu unu poporu barbaru, necul-
tu si ca ne ocupamu mai multu de lu-
cruri fantastice (adeca drepturile natiunali),
de catu de cultur'a reale, etc., dar' candu e vorba
apoi despre cultur'a natiunale a poporului si despre
mediu-locele necesarie de a-o innainta, nu e neci po-
mana, ca se ne potemu imbucura de aceste-a. Dar'
cum ar' si fi, candu voi mintiti in lumea mare, ca
regatulu, numitu a lui S. Stefanu seu, daca ve mai
place, austro-dualistico-magiaru, cuprinde 15 mi-
lione de magiari si neci unu romanu, slavu, etc?

Intr'una tiera constituionala, fia-care cetatianu
este indreptatitu a se impartesi in beneficiile statu-
lui, ca-ci fia-care este, prin tributulu sangelui si ave-
rei sale, una parte consitutiva a statului. Binele stu-
tului trebuie se fie binele toturoru-a, ca-ci toti formeza
acesta societate admirabile, statulu, pentru binele si
prosperarea toturoru. Acele-a-si principie sunt a se
aplica si la natiunile, cari sunt supuse unui domnit-
riu: aceste natiuni trebuie se aiba drepturi egali, ase-
mene sfera de activitate, neci un'a se nu aiba drep-
tulu de a domni a supra celei-a-lalte, ca-ci altminte
un'a seu mai multe aru fiselave unei-a seu mai multo-
ru-a, aceea ce eschide dreptulu si dreptatea. Unde nu
sunt observate cu conseiintia aceste asiome, acolo
dreptatea nu a prinsu radecina, acolo nu este liber-
tate constituionala, acolo domnesce tirani'a, despo-
tismulu si absolutismulu cu tote funestele loru conse-
cintie.

Noi romanii, partea cea mai mare munteni si ca ata-
ri una sentinela potinte a patriei, neluptamu cu sudorea
in frunte cu mii de greutati pentru esistintia nostra si
pentru sustinerea patriei comuni, pre candu magiarii
la vale nu cunosc neci a diece-a parte a acestoru
greutati; ce e dara mai dreptu, mai naturale, decatu
ca si noi romanii, concurendu in modu egale la sar-
cinele statului, ba, cu privire la tributulu sangelui,
in una proportiune inca mai mare decatu cele-l-alte
natiuni, — ce e mai dreptu, dîcu, decatu ca si noi se
ne impartesim in proportiune egale cu ungurii de
beneficiile statului, cultur'a spiretuale si materiale?

Nu voimu a ventura asta-di cestiunea monopo-
liului drepturiloru politice, nu voimu a vorbi nece
despre competintia drepturiloru natiunali, cari ni-
s'au rapitu cu totul, ne vomu restringe, da asta
data, numai la afacerea cultulu si a instructiunei
publice.

Scrutandu cu atentiune istori'a originei institu-
teloru magiare, a academiei sciintifice, a universita-
tii, museului, a teatrului, a academiiloru, liceeloru,
cu unu cuventu, a toturoru instituteloru natiunali
magiare, trebuie se marturisimu, fara de cea mai mi-
ca sfiela, ca la crearea acestoru institute amu con-
cursu a proportiune si noi romanii si concurgemu si
asta-di cu averea nostra scumpa la conservarea loru.

Bas'a acestor'a si mai alesu a instituteloru de
invetiatura, suntu fundatiunile cele mari facute d'in
bunurile coronei, si sunt lefele cele grase a le profe-
soriloru, cari trecu in bugetulu statului pre fia care
anu, si cari trebuie se le platesca asemenea si roma-
nulu. Asiè dara fiindu ca concurgemu si noi la cultur'a
natiunale magiara, — se ni fia permisu a-i intrebâ
pre acei-a, cari joca rol'a stapaniloru a supra nostr'a,
ca ces'a facutu si ce se face pentru cultur'a

nostra natiunale*)? Trece in bugetulu tieiei
vr'unu cruceriu in folosulu scoleloru, pentru instru-
ctiunea nostra natiunale? Nu! de sute de ori nu!!
Nu numai ca nu suntemu ajutati neci cu o para de
câtra statu, ci, d'in contra, suntemu descuragiatu si
silitu a ne lupta cu sute si mii de greutati pentru su-
stienerea scoleloru nostre natiunale, radicate si sus-
tiente esclusivminte d'in sudorea poporului. Ba,
unde bietii romani insetati de cultura ar' dorî se-si
radice scole natiunali, gimnasie, in locu de a fi incu-
ragiatu, li se pune stavila si sute de obstaculi, pre-
cum s'au ivitu in Zarandu, Cetate-de-Pietra, La-
pusiulu-ungurescu, Simleu etc. etc.

Numai orbulu nu vede masinele maiestrose,
cari se punu in miscare, spre impiedecarea culturei
nostre natiunali. Suntemu supusi la suportarea greu-
tatiloru publice, fara de neci unu avantajuséu emolu-
mentu pentru noi, suntemu supusi la greutati spre
innaintarea culturei natiunale ungu-
guresci; dara a ne ingrigi de cultur'a nostra nu
ni este permisu. Fara de a ne bucura de beneficiile
statului, noi suntemu supusi, ca sclavii numai la por-
tarea sarcineloru: sic vos non vobis...

Deci e evidentu, ca cultur'a nostra natiunale nu
numai nu e spriginita prin vistieria statului, unde
incurge regulatu averea si sudorea nostra pentru
sustinerea patriei si inffiorrea si innaintarea cultu-
rei straine, ci suntemu impiedecati de a innainta si
prin midiloccele nostre private, si la tote aceste-a un-
gurii li punu coron'a amenintandu-ne de a primi
ajutoriulu fratiloru nostri de unu sange!

Dar' ore voi, ungurii, nu primiti grasele ajuto-
rie straine a le fonduriloru lui Gustavu-Adolfu
(Vasa), cu cari se spriginescu institute de a le vo-
stre si invetia unu numeru insemnatu de teneri de ai
vostri la scole d'in terele straine, fara ca se-i fia im-
pedecatu cine-va, neci chiaru sub domnirea lui
Bach, maestrulu vostru si alu nostru, si totu-si
unele foie magiare de ale voastre au fruntea a sbiera,
ca nisce oi capiate, in lumea larga, ca ajutorulu fra-
tiloru la frati, este pentru a agita in contra statului
austro-magiaru! Aretati-ne unu singuru esemplu d'in
istoria, candu a fostu Romanulu tradatoriu, chiaru
si alu asupritoriloru sei? Nu Romanii s'au aliatu cu
turcii si alti dusmani in contra patriei, ci totu fii
de ai natiunei voastre. De altminte, daca ve pare rêu
(noi credemu ca vi e rusine), ca Romania libera in-
tinde mana de ajutoriu fratiloru, cari suferu apesare
si lipse de totu felulu, de ce nu dati voi? Nu ati
avutu destulu tempu si destule ocaziuni a do-
vedî inima fraterna câtra compatriotii vostri,
cari contribuescu nu numai la tote greutatile
statului, dar' chiaru si la infintierea instituteloru
vostre de cultura, precum demunstraramu mai susu?
Judece lumea civilisata; judece Domnedieu intre noi
si voi. Noi nu ne tememu de asta judecata.

Deci dupa ce ungurii, precum vedemu d'in cele
desfasiurate, se incerca a stinge ori-ce schinteua de
cultura natiunale, cu privire la natiunea romana d'in
Transilvani'a si partile romane a le Ungariei, apelâ-
mu la opiniunea publica europena, uniculu judecato-
riu competentu, ca precum amu trecut prestu valu-
rile evineminteloru grave a le trecutulu, ca romanii,
— inspirati de geniulu si sentiulu natiunale, sentiu
alu dreptatii si alu umanitatii, suntemu resoluti a ne
sustiene, prin ori-ce mediu-loce drepte, in venitoriu,

*) „Foi'a invetiatoriloru“, ce o eda ministeriulu culte-
loru ung., si care, cu tote ca asta-di are in fruntea sa pre dlu
cavaleru de Puscariu, si-continua tendintia peccatosa a
desnatiunalisarei si nu inceta a ne maltratâ si a ne batjocori
limb'a, — bagu sama d'in caus'a, ca acum laudatulu Cava-
leru trage una parte a remuneratiunei monita pentru tradu-
catoriuulu romanu, numai pentru ca si d'insulu se uita preste
ace'a foia, dupa ce s'a tiparitu.

Nota Culeg.

ca romani. Acestu sentiu nu va potè fi sufocatu neci prin puterea brutale, neci prin ore-care presiune morale. Credeulu nostru e basatu pre dreptate, carea este eterna.

Iagu.

Practicanti prepuzi unui ampioiatu veteranu.

(b. i) Mai in tota diu'a si la tote ocasiunile esperiamu câte o contemnare, ba câte o nemultiamire d'in partea regimului actuale magiaru. — Nu ne miramu intru atât'a de contemnările si nemultiamirile, ce ni se cauedia prin municipiele comitatense la restauratiuni si la alte giurstări, că-ci este sciutu: că acele fiindu domnite de pasiunile poporului, respective: a le membriloru comiteteloru, in preponderantia compuse d'in elementulu magiaru, — arare ori potu sè tiene la mana cumpen'a dreptatei si a cuviintiei; — dar' candu observamu, că pasiunile si interesele, domnescu si in corpurile mai nalte de statu, unde numai consciint'a curata, dreptatea si ecitatea ar' avè locu, atunci mirarea nostra este extraordinaria, si pre totu momentulu ni vine a ne intreba: că ore mai potemu noi romanii sè avemu motive de a crede si a mai spera, că sub regimulu magiaru, acestu cursu de lucruri, acèsta scena trista, se va mai preface candu-va si pentru noi in mominte de bucuria si de multiamire?

In câtu precepu si eu situatiunea, dupa câtu me convingu argumintele fapteloru ce se petrecu, apoi respunsulu mi-lu potu formulà chiaru si precisu: Că sub regimulu magiaru, dupa conduit'a lui actuale, — noi romanii, potemu sè ni punemu in cuiu tote poftete, tote aspiratiunile nostre; nu e nemic'a de nasulu nostru, nici posturi de statu, nici institute de crescere si invetiamentu, de arte si sciintie ori alte institutiuni folositorie si fericitorie si pentru elementulu nostru, — tote-su privilegiate magiare, tote trebuie sè concurga, sè se folosesca pentru inaltierea si prosperarea magiarismului. — Putiene exceptiuni date pana acum si pentru câtu-va romani denumiti de ampioiati nu importa nemicu, că-ci acele nici pre de parte nu ni le potemu inchipui de o multiamire, de o consideratiune satisfactoria.

Romanulu, ca o natiune numerosa, vigorosa si compacta, are dreptulu sè pretinda d'in tote emolumintele statului partea cei compete, dupa proportiunea si marimea sarcineloru, cu care concurge la sustinerea aceluia.

Romanulu e indreptatitu a pretinde, ca in tote ramurile administratiunei de statu, sè fia d'in destulu representatu, — in ministeriu, in municipie, la militia, finantie, la comerciu, la montanu etc., că-ci in tote are si interesele lui, la tote concurge si averea si sangele lui. — Si deca s'a ignoratu pana acum si se ignoreza si adi, spunu francu convingerea mea, care o credu a fi generale la toti romanii, — cumca acèst'a se intempla d'in aceea cauza, că pasiunile domnescu in totu loculu, — pasiuni in ministeriu, pasiuni in municipie, pasiuni in tote corpurile administratiunei de statu.

Se ilustrezu convingerea mea numai cu argumentulu unui faptu recentu:

Patru statiuni de capitanate montane, doue in Ungari'a la Iglo si Oravit'a si doue in Transilvani'a, la Zlatna si Abrudu, devinu in vacantia, séu in completare patru posturi de jurati montani. Cinstitul ministeriu magiaru de comerciu le publica tote patru statiunile in concursu. — Dumnedieu scie pre toti, câtu, si ce felu de individi voru fi concursu la acele, dar' intre concurenti, — pentru statiunile d'in Zlatna si Abrudu, a fostu si romanulu D. Petru Boeriu, oficialu montanu d'in Secarambu, barbatu erudit, juristu absolutu, academicu montanu si cu 18 ani in servitiulu de statu.

Ce se vedi si sè esperiedi in urma? Cinstitul ministeriu de comerciu, desconsiderandu calitãti, merite si ani de servitiu, oferesce acele patru statiuni la atâtu practicanti teneri montani, si cu preferintia: statiunile d'in Zlatna si Abrudu, la doi practicanti, unulu magiaru Szathmari si altulu germanu Öhlberg, ambii numai academici montani, fără jure si numai cu doi trei ani de servitiu.

NB.: Cinstitul ministeriu de comerciu, in concursulu publicatu, precisare calitãtile care se receru de la concurenti, — ca cu preferintia: sè fia si juristi, si academici mont. si cu ani de servitiu.

Tote aceste calitãti speciali, veteranulu oficialu montanu susu amintitu D. Petru Boeriu le uniã in person'a sa, in gradu eminentu, — ba inca si mai multu elu a posediatu pentrusine si conduit'a lui de oficiu, cea mai esemplaria, — a avutu in partea s'a recomandarea cea mai conscientiosa si demna, a Consiliariului si Prefectulu sèu montanu locale D. Augustinu Reinisch.

In dar', — că tote aceste-a nu i-a ajutat nemicu, că-ci acele posturi (intru adeveru: de o mica insemnatate) se oferira la practicantii memorati, carii, — dupa cum s'a aretat mai susu — nici de cum n'au potutu sè unesca in persona' loru aceste conditiuni principali.

Care sè fi fostu caus'a meritoria a acestei ignorãri frapante pentru D. Petru Boeriu; omulu la asta ocaziune nu si o pote esplicã de aiurea, de câtu: Simpleminte, d'in natiunalitatea lui romana, d'in pasiunile si interesele care se paru a domni si in ministeriulu magiaru, că-ci: mi va concede ori si cine; dar' unu barbatu erudit ca D. Petru Boeriu, proveditu in gradu eminentu cu tote calitãtile recerute, veteranu in servitiu de statu, si de o conduita esemplaria, totu de un'a si in tote directiunile, elu este superioru preste ori si care practicantulu.

De s'a si latitu faim'a, că ministeriulu de comerciu, ar' fi denumitu pre cei doi practicanti mai susu amentiti in posturile de jurati, la opiniunea si recomandarea, respectivulu Capitanatu Montanu d'in Zlatna, totu-si: nu importa nemicu la invalidarea cestiunei ce sustienu, pentrucã: ministeriulu de comerciu, sustienendu siè-si — dupa intiesulu concursulu publicatu — denumirea acelor'a, dupa cum a si implinit'o, — trebuiã sè observeze, sè cerceteze, daca acelu capitanatu a propusu si a recumendatu dreptu si conscientiosu; trebuiã — ca partialitatea aceluia, pasiunile si considerãrile lui-sè le corega, dar' sè nu le aprobeze si d'insulu. — Indar inse, că acèst'a preterire si ignorare s'a intemplat.

Si d'in acestu incidentu, unicu in genulu sèu, me aflu indreptatitu si mai tare a sustienè, si inca cu tota probaveritatea: Că si in corpurile mai nalte ale administratiunei de statu, in regimulu magiaru, domnescu pasiunile si interesele in unu gradu potentiati: si in urmarea acestei giurstări nefericite, cei, ce avemu cerbici'a a nu ne tienè de nobilulu elementu magiaru, ori celu putienu, nu cochetãmu dupa institutiunea renegatismului, o platinu cu cotire si cu ignorarea nostra de la tote emolumintele, de la tote binefaceriile statului.

D'in comitatulu Uniadorei.

(Urmare.)

In urmarea acèst'a: se si esmitu in asta cauza doue comisiuni in faci'a locului, la care fusera provocati a sè presentã si protopopi cu parochii respectivi de ambe confesiunile. Comisiunea prima d'in 21. mart. a. c., esmisa numai de Judele cercuale susu amentitu, romanendu fără vre unu rezultatu positivu pentru cei ce-lu doriau, se esmite de la Incl. Mag. Cottense d'in Dev'a a dou'a comisiune, si acèst'a in persoane: V. notar. Cottense, D. Georgie Leorintiu, si a D. Jude cerc. concerninte, Lugosi Ferentz, avendu langa sine si pre advocatulu recurintiloru, D. G. Lazar, care comisiune in 27 maiu a. c. si ese in faci'a locului, presentandu-se si ambii protopopi, cu parochii respectivi, la ace'a.

Pana a nu se incepe luarea fasiuniloru la protocolu, Protopopulu gr. cat., B. P. Densusianulu, pretinde a se pune pre mes'a comisiunei recursulu ce s'a datu de respectivii Mag. Cottense, spre a se vedè si cunosece; — se implinesce pretensiunea, si pre langa recursu se ascerne si Plenipotintia data advocatului.

Observandu-se la acestea de protopopulu amintitu: că plenipotintia data advocatului fiindu subsemnata numai de individi gr. orient., sè se constateze acèsta justare in faci'a comisiunei, — si mai incolo: protocolulu ce se va luã, sè nu se compuna in numele comunitatei politice, ori a comunitãtiloru basericesci ca atari, — dupa cum se pretindea si de recurinti, si se afirmã si de membrii comisiunei, — ei singuru in numele individiloru recurinti, ne avendu ei mandatulu comunei ori a basericeleoru. — Intre acestea D. G. Leorintiu ese cu actele a fara la poporulu adunatu, si cetindu numele celor subsemnati la plenipotintia, intreba: care este gr. or., si care gr. cat. intre subsemnati, erau acum a fara si protopopi cu preutii respectivi si ceialalti membrii ai comisiunei (nota bene: candu D. G. Leorintiu esise d'in casa cu actele a fara, D. jude cercuale, Lugosi Ferentz, si optesce in limb'a magiara notariului comunale era-si magiaru, acestea: — „mergi si Domni'a ta a fara intre poporu, si porta grigea, că acèst'a afaero mi diace in interesu, — ez az úgy érdekelme all. — Cetindu Dnulu amentitu mai multe nume d'in plenipotintia, si ne aflandu-se si gr. cat. intre acele, — D. prota, S. P. Iso, parasindu-lu rebdarea si vedendu, că i se pota frustra si asta ocaziune, ce si-o cugetã de bine venita, — fără de nice unu motivu, fără de nice o ansa, dupa dis'a: „d'in chiaru serinu“, cu unu tonu potentiati, cu o emotiune extraordinaria si forte iritata, fără de nici o crutiare, in faci'a comisiunei si a poporului adunatu, incepe a atacã pre protopopulu g. c., B. P. Densusianu, si pre preutul sèu, N. Paladiu, cu espressionile cele mai neloiale, ba chiaru ne umane, strigandu-le insielatori de poporu si averea lui, si cum e baserica' a gr. cat. s'a edificatu cu banii insielati de la credintiosii sèi gr. or. etc. etc., care tote, pentru frivolitatea loru, ar' fi scandalu a le mai si pune pre carta. — Protopopulu g. cat., retionendu-se a nu pune d'intr'unu antãiu mare pondu pre aceste evomãri a le lui D. S. P. Iso, ba adoperandu-se, a-lu face atentu la procederea-i gresita, si la urmãrile jocului funestu ce se inteniunea, D. P. Iso, chiaru d'in contra, sbierã si mai tare. Protop. gr. cat. so vede silitu a apelã acum la comisiune, ai carei membri si-pasceau ochii in linisce la acèst'a scena scandalosa, ca sè chiamo la ordine pre D. prota, S. P. Iso, — dar si acèst'a fără rezultatu, că D. P. Iso nu incetã. — In urma, observandu-se, că D. prota S. P. Iso ar' avè inca chiaru si in-

tentiunea, ca sè esciteze pre credintiosii sèi, adunati in numeru mare si totu d'in cei mai interesati, pâna si la gradulu estremu alu resbunare brutale, contr'a protopopulu si preutul gr. cat., — asiè acèsti-a — ca sè nu devina si periclitat — cu câtu-va credintiosii gr. cat., cari venisera la ace'a privesce, se retragu si se indeparteza de la comisiune, si ducundu-se la casa preutul gr. cat. si-compunu protestulu lor, si lu substernu comisiunei, despre ce fu incunosciatu specialiter si Incl. Mag. Cottense.

Mai este inca de insemnatu de la comisiune si azi jurstare caracteristica a D. jude cerc., Lugosi F., că Domni'a Sa voiã, ba se adoperã a sili cu frica' a pre preutul gr. cat. credintiosii sèi, ca sè asiste la comisiune, dar' restitulu D. Sale a remasu fără rezultatu.

Etã, amate lectoru, casulu inscenatu de cei ce s'au amentitu mai susu, — etã, cum persecuta acèsti-a pre romanu candu elu, chiaru si de sine, se incerca a-si promovè proprie rarea.

Vomu vedè si deliberatiunea Inc. Mag. cottense in astu afacere, care, a nevoia credu, că va fi in defavoarea fondeloru amentite, de insu-si acèl'a-si aprobate si esecutate, si unu atentatu contr'a acestor'a ar' fi atentatu contr'a cultura progresului.

Hei, domnule prota, S. P. Iso, de ai fi dta consciu lucrulu la care ti-dai concursulu, de ai sci si intentiunile fundamentali a le aliatiloru d-tale, si de ai sci, că vrendu sè strici catoliciloru, strici mai multu basericei si scolei dtale, ba stratiuni, — era inimiciloru progresulu nostru li legesci terenu de a ne potè impedeã si strica si mai réu, — atunci d-ta, neindetoratu de nimene, singuru ai luã cunoscãriulu in capu, si ti-ai bate peptulu strigandu: „mea culor! — si n'ai strigã, ce strigi contr'a gr.-catol., cari nu impedeã pre nimeni, ba se adopera a progresa.

Inse dorere, domni'a ta esti mai nedocilu si mai neblanditu, de câtu sè-ti dai tempu a cugetã mai cu prudintia mai cu petrunderu de lucru; netolerantismulu religiuariulu d-tale, reu'a credintia, — si resbunarea, ce nutresci contr'a gr. cat. te-au preocupatu intru atât'a, câtu nu mai vrei sè precepnici sè prevedi esitulu lucrului, ce cutezi alu inscenã; nu vrei sè cunosci, că impedeã si strici chiaru nesuinti'a cea mai a lutare a romanulu de a se incerca, sè-si ajute si singuru a de, si candu pote; — nu vrei sè precepi: că inimiciloru progresulu nostru le dai sucursu si instruminte de a ne potè impedeã, de a ne strica si mai multu.

Ori credi d-ta, că cu d. Lugosi ti-vei deschide terenulu care D. Olteanu ti-l'a fostu stremtat, adeca: sè impedeã sè stricati acum temeulu fonduriloru d'in cestiune? pre la ga acèst'a: sè strimtorati pre gr.-cat., ca in cestiunile de dreptu si interesu comunale de la beneficiile comunali ei sè indepartati? si apoi sè economisati singuru D. Voicu cum ati fostu economisatu mai nainte? te insieli fortu — domni'a ta cugeti si sentiesci intr'unu modu, dar' D. Lugosi — ca totu magiarulu — cugeta si sentiesce alt-mintu. Domniei sale i trebuie: ca tote venitele comunali, intre acete-a si venitele imprumutulu de statu, sè se administreschisivu de Judii si notarii comunali, carii stau imediat la dispusetiunea domniei sale, si sunt servitori pre aplicatiile iei cole spre scopuri romane, sè se ocupe de fonduribasescesci si scolastice chiaru pentru romanu, e si greutate pentru D. Lugosi, ba cu concursulu Domniei tale si a altoruj insu minte orbe, nu i pasa daca s'aru strica si nemicu, si cele facu — asiè precepu eu pre D. Lugosi d'in procedur'a, ce se va a observã. — Pofimtu dle Prota, P. Iso, a me asigurã d'in contra, si bataru in favorea d. tale si a credintiosiloru gr. cat. despre cari d. Lugosi dice, că cu credintia stau multu a aproape de calvini de câtu de uniti — cum că intentiunea aliatulu domniei tale sunt multu mai sincere prosperaremanului, de câtu m'am convinsu eu pana acum.

Dieta Ungariei.

Siedintia casei deputatiloru, tinentu 23 iuniu la 10 ore a. m.

Presiedinte S. Gajzagó.

La ordinea dilei este discutiunea a supr'a § 9 d'in proiectulu de lege despre darea sãrii. § 9 d'in cestiune se referesce la pretiulu sãrii in cotu Maramuresiului.

G. Várady accentueza, că poporulu Marmatiu ar' meritã, ca diet'a luandu in drepta consideratiune starea lui materiale decadiuta, sè reduca pretiulu sãrii la 4 fl. 10 cri, va se difca, cu 30 cri scumpa de câtu cum e in Transilvani'a. Acèsti recere ecitate si dreptatea. Vorbitoriulu pune mes'a dietei una motiune in estu sensu.

J. Szaploneczay esplica, cum prin sistemulu nou Marmatiu e silita a cumperã sarea mai scumpu decãtu sub absolutismulu nemtiescu, mai vertou pace acum nu se mai vinde sare de vite. Unica receptiune in contra neprimirei motiunei lui Várady ar' potè fi, că ficsandu-se pretiulu sãrii la 4 fl. 10 Marmatiu, s'ar transportã pre ascunsu de aci in cele vecine, unde sarea va fi mai scumpa. Combacèst'a obieptiune presumptiva si finesce dechiandu-se pre langa motiunea lui Várady.

S. Markos doresce, sè se scaritiez prentu sãrii in Marmatiu si d'in acelu motivu, că-ci poporulu Marmatiu a fostu totu deun'a celu-mai aparatoriu alu constitutiunei ung. si nu s'a resolu-

contr'a ei, ca romanii d'in Transilvani'a, unde sarea de acum inainte va costa numai 3 fl. 80 cri.

La acesta cestiune mai vorbescu B. Halász N. Banó, S. Bujanovics, Berzenczey, Stoll si d'intre romani numai P. Mihali.

Cas'a urgeza inchiderea incidentului, si votarea se intempla; pre langa motiunea lui Várady se scola stang'a intrega si d'in drept'a romanii, afara de Hoszu, — cu totii 110, contr'a 130 voturi. Deci motiunea lui Várady fu respinsa, si asiè pretiului sarei in Marmati'a va fi 4 fl. 80 cri!

Dup'aceste s'a pus la discutie tratatul de navigatiune, inchiatu cu Angli'a si s'a primitu fãra vr'o stramutare.

Ministrulu de culte si alu instructiunii publice hr. Eötvös, raspunde la interpelatiunea lui L. Simonyi in privinti'a spriginirii preutiloru si scoleloru d'in partea statului. La punctulu primu ministrulu dice, cã guvernulu nu e in stare a corespunde legii din 1848 art. XX. § 3, care dispune, ca preutii de orice confesiune sè se preveda d'in partea statului. Ce s'a potutu s'a facutu, punendu-se in bugetu sune pentru ajutorarea preutiloru. Ce se tiene de adou'a parte a interpelatiunii, ministrulu raspunde, cu unu proieptu de lege pentru instructiunea publica, ce-lu depune pre biurou intre aplausele casei. Pentru pertractarea acestui proieptu ministrulu cere urgentia. — L. Simonyi dechiarã, cã e multumitu cu respunsulu ministrului.

Siedinti'a se suspinde pentru câte-va minute; èr' redeschidindu-se, se pune la pertractare tratatul inchiatu cu Bavari'a. Se primesce fãra vr'o discutie.

Apoi urmeza desbaterea speciale a proieptului de lege, despre importulu de tabacu. S'a primitu pana la §-ulu 10 fãra vr'o modificatiune. — Se va continua in siedinti'a viitoria.

ROMANIA.

Adunarea Deputatiloru.

Siedinti'a de la 4/16 iuniu 1868.

Subu Presiedinti'a dlui Fetu.

Se facu comunicãrile d'ilei. Se comunica o depesia de multamire cãtra Camera, pentru votarea legiloru mari, cari sunt invidiate de inimizii tieriei.

D. G. Bratianu cere sè nu se mai citesca in Camera asemeni petitiuni insultatorie pentru unii d'in deputati, cã-ci acest'a depesia dice, cã cei ce n'au votatu calea ferata sunt inimizii tieriei. Cu asemeni petitiune se apasa libertatea deputatiloru, cã-ci tindu a intimidã pe deputati.

D. Cogalnicianu dice, cã nu intielege protestarea dlui G. Bratianu, cã-ci petitiunea in cestiune n'are nimicu insultatoru, cetatiani vinu sè multiamasca Camerei pentru unu votu datu, si fiindu-cã majoritatea unei camere este Camere'a intrega, d'aceea candu se adresera o multamire maioritãtii, cei d'in minoritate n'au dreptulu a se suparã.

Se inchide incidentele.

D. Cogalnicianu interpeleza pe D. ministru de culte, in privinti'a, cã n'a restabilitu lefile profesoriloru provisorii de pe la gimnasia, ce se redusera de D. ministru Stratu. Cere a se restabili lefile dloru profesori in sum'a loru primitiva.

D. ministru de culte raspunde, cã s'au restabilitu lefile profesoriloru provisorii, si acolo unde este vorba in lege de provisorii, este numai despre ingrijitorii si economii gimnasielor.

D. Cogalnicianu se declara multiamitu cu espicarea.

Se discuta pensuni. Se acorda dlui G. A. Rosetti o pensune de 800 lei vechi pentru unu termen de serviciu, cã-ci acordarea recompensei nationale pe care dsa a refusat-o, a facutu a se intardiã votarea pensuni d'sale.

Se citește proiectulu de lege pentru acordarea unei recompense dlui M. Millo, spre resplata servicielor ce a facutu scenei romane.

D. Cogalnicianu areta sacrificiele, ce a facutu D. Millo, antãtulu actoru d'in Romani'a, pentru a imbratisã cariera de actoru, facundu istoriculu vietii sale; spune cu cãtu meritulu dlui Millo este mai mare, cã-ci pe candu a intratu in asta cariera, boerismulu era in putere, si D. Millo era boieru; sacrificiatu unu postu inaltu, si d'acã'r fi urmatu, ar' fi acum elu pucinu presiedinte la curtea de casatiune. — Se aproba in unanimitate recompensa dlui M. Millo.

Se voteza o recompensa parintiloru repausatulu Martianu pentru serviciile, ce a facutu acest'a Romaniei.

Se voteza apoi unu mare numeru de pensuni.

D. Ministru Bratianu propune a se da o recompensa nationale dlui Vasile Sturdia, actualele presiedinte alu curtei de Casatiune. D. Bratianu areta marele merite ale dlui Vasile Sturdia, care a luptatu alaturi cu repausatulu Anastasie Panu, pentru unirea tierelorur surori si pentru a ne aduce acolo unde suntemu. Cu atãtu mai mari suntu serviciile aduse de d. Sturdia cu cãtu era boiaru si cu tote aste s'a desbinatu de ai sèi, s'a luptatu si a facutu sè triumfe caus'a cea mare a natiunii. Dsa a fostu unulu d'in acei pucini boieri cari n'au cautatu interesulu loru, ci numai alu tieriei, si acum a ajunsu la betranetie, fãra a-si avè inca anii de serviciu. Propune dar' a i se

acordã ca recompensa nationale lef'a ce are acum ca presiedinte alu curtii de Casatiune, pentru a i se asicurã o betranetia liniscita.

D. Cogalnicianu multiamasca c'o voce forte emotionata dlui ministru de finance, c'a venitu sè faca o propunere atãtu de drepta si de bine meritata. Areta marele servicie ce a facutu causei nationale d. Vasile Sturdia, si cum impreuna cu repausatulu Panu si cu d. Nicu Ghica au fostu acei, cari au luptatu necontenitu, chiaru subu domnirea lui Mihaiu Sturdia, si cum anim'a si pung'a loru era deschisa la totu ce era nationale. Areta dificultãtãle pe cari d. Sturdia a avutu sè le invinga, cum a sacrificiatu viet'i si relatiuniile sale de amicia cu boieri ca dsa, pentru a servi bine tier'a. Meritul d'sale orã mai mare, decãtu alu repausatulu Anastasie Panu, cã-ci pentru acest'a, interesulu sèu era chiaru a luptã acolo unde vedeã viitorulu, pe candu Vasile Sturdia, luptandu alaturi cu Panu perdeã, se lepadã de tote avantajiele si privilegiele clasei sale, pentru a redicã natiunea, pentru a ne da totu ce avemu adi. D. ministru de finance n'a potutu, dice d. Cogalnicianu, a cere mai multu de cãtu o recompensa egale cu lef'a dlui Sturdia ca presiedinte alu curtei de Casatiune, inse dsa dice, cã lasa a judecã Camere'a, d'aca nu mai acest'a se pote numi in adeveru o recompensa nationale, acordata unui omu care si-a consacratu tota viet'a redicarei Romaniei.

Se acorda in unanimitate si cu aplause recompensa de 2000 lei noi dlui V. Sturdia.

D. Colonelu Miculescu face o propunere prin care, declarandu, cã Camere'a regreta conflictulu constitutiunalu, care a necesitatu disolvarea Senatului, d'in cauza cã au remasu nevotate concesiunile calei ferate, si neputandu fi indouieia, cã ori care Senatu ar'veni va votã asta concesiune atãtu de multu reclamata de tiera, guvernulu se asicure d'in partea Camerei pe concesiunari, cã concesinea se va votã, si sè incepa lucrãrile lor; si cere, ca Camere'a declarandu acest'a se treca la ordinea d'ilei. — D. Miculescu desvoltandu-si propunerea, areta, cãtu avemu nevoia de cãi ferate mai curendu, si cãtu amu perde de nu s'aru incepe in acest'a campanie lucrãrile. Dupa dsa, nu pote fi indouela, cã Senatul va votã aste concesiuni.

Florescu vorbesce contra propunerei, ministrului Bratianu lu combata, apoi D. Cogalnicianu face o noua propunere prin care inlatura cu totulu asicurarea, cã Senatul va votã concesiunile; nu voesce de locu a atinge cestiunea conflictului, cu tote cã recunoste, cã reu a facutu Senatul, sè nu voteze mai antãtu cãile ferate si apoi sè dee votu de blamu d'aca voiã, domnia-sa voesce a se autorisã concesiunarii, a face lucrãrile, si apoi d'aca cumu-va nu s'aru votã concesiunile, atunci sè se despagubesca concesiunarii de cheltuiiele de studiu, ce voru fi facutu; precumu am platitu lui Salamanca, lui Gavan pentru a face studie, cari nu ne au servitu la nimicu, potemu plati si acum, cã-ci nu se mai pote intardiã.

D. G. Bratianu sustiene, cã propunerea este anti-constitutiunale, cã-ci afirmandu-se, ca sè voru votã concesiunile de Senatu, se prejudeca votulu sèu.

Vorbescu inca cãti-va, apoi se inchide discutie, se pune la votu si se primesce propunerea dlui Cogalnicianu cu subamendementulu dlui G. Ghica de a autorisã pe ministru, d'a se intielege cu concesiunarii, spre a se potè incepe indatu lucrãrile pregatitoare pentru cãile ferate concedate.

D. ministru Bratianu presinta prin mesagiu Domnescu legea bugetaria pe 1869. D'aca a intardiãtu a presintã acest'a lege, este pentru cã a voitu se reformeze in totulu bugetulu. Acum presinta legea budgetara pe 1869 si 68 cu tablourile necesare si roga pe Camera, a numi de indatu o comisiune, care se cerceteze impreuna cu ministeriulu acest'a legea, pentru ca la inceputulu sesiunii viitoare sè se proceda de indatu la discutie generale; apoi se va votã budgetulu pe 1870 si astu-felu vomu merge regulatu.

Invita pe Camera a cercetã, cum s'a facutu repartirea pe ministrie a sumei de 14 milioane, dupa tabloulu ce a presintatu, pentru a se resolve cestiunea sa se reparã gresialele, d'aca voru fi, mai nainte de despartirea Camerei. Siedinti'a se radica.

Noutati Straine.

SERBIA. Adres'a de condolintia tramisa de Adunarea Romaniei guvernului Serbiei:

Adunarea deputatiloru Romaniei aflandu fatal'a catastrofa, intemplata in parculu de la Toptschider, se crede detore a esprime natiunii Serbe simtiemintele sale de ceea mai profunda mahire.

Provedinti'a a voitu, ca o amicia seculara, nedesmintita nici o data in cursu de vecuri, sè fia unu semnu cursu de vecuri, sè fia unu semnu caracteristicu alu relatiuniloru internatiunale intre Serbi si intre Romani.

Asemanarea situatiuniloru politice si a aspiratiuniloru nationale cimenteaza in tempulu de fatia, mai multu de cãtu ori si candu continuitatea acelei amicia traditionale.

Criminalulu plumbu, ce rãpi d'ilele Altetii Sale Principelui Mihailu Obrenovici, imbracandu Serbi'a in haina de doliu, a intins'o in acel'a-si momentu a supr'a Romaniei intregi, care vinu acum, prin organulu reprezentatiunii nationale, a manifestã sincer'a si general'a sa dorere cãtra unu poporu frate.

O mare consolatiune inse, atãtu pentru Serbi precum si pentru Romani, trebe ca sè fia ace'a nemutabilitate a decretelor destinului, ace'a credintia, in fortele natiunii si ace'a sperantia in viitoru, cari nu amagescu'nici, o data o ginte ce a sciutu in tote impregiurãrile a se aretã cu atãtu mai mare,

cu cãtu furtunele devineau mai violinti si mai amenintatorie. —

Acest'a adresa, prin organulu dlui presiedinte alu consiliului de ministri, se va comunica guvernului princiaru alu Serbiei pe calea legale.

Votatu si datu in localulu ordinariu alu siedintieloru noastre, in Bucuresei, pe delulu Mitropoliei in 3 ale lunei lui iuniu 1868.

Presiedintele Adunarei, Dr. F. Èt u.

Principele Petru Kara Georgevits a tramesu la redactiunea foiei „Politik“ urmatori'a dechiaratiune in limb'a francesca:

Domnule redactoru!

Cetindu de diece d'ile incoce in tote foiele publice versiuni, sèu acusatuni absurde despre famili'a mea, cu ocaziunea evenimentulu d'in Belgradu, te rogu domnule, sè ai bunetatea a dà locu in stimat'a dtale foia rectificatiuniloru si dechiaratiuniloru urmatorie, cari numai caletori'a mea continua in tempulu d'in urma, m'a impedeatu a le opune mai de graba versiuniloru si acusatuniloru d'in cestiune.

Nainte de tote, amu a rectificã, cã in loculu a tote qui pro quo, si a istorieloru despre miscamintele in totu sensulu ale diferitiloru membri ai familiei nostre, in decursulu celoru diece d'ile d'in urma, — unicele fapte adeverate si positive sunt urmatoriele:

„Tata meu, principele Alesandru, locuia in Pest'a de mai multi ani, aveã inse intentiunea a se stabili in Vien'a, in tomn'a viitoria, unde si inchiriasse una casa spre scopulu acest'a. Pana atunci tota famili'a petrecea in Boksék, proprietatea nostra in comitatulu Aradului in Ungari'a, si de la 25 maiu tata meu n'a parasitu nici una data resiedinti'a acest'a, pana in presinte.

Eu locuiescu in Parisu de la a 1860, si me aflãm in tempulu d'in urma pre drumu cãtra Boksék, spre a vedè famili'a mea, si apoi a me intãlni cu câte-va persone bolnave d'intre consangeni nostri in Carlsbadu, unde amu si sositu in fapta eri ser'a.

Atãtu despre faptele reale ale domiciliului si caletoriiloru nostre.

Cãtu pentru acusatuniile, ce se arunca asupr'a nostra d'in Belgradu, noi nu respundemu, de cãtu prin dispretiulu nostru celu mai mare. Nu s'a probatu, nici nu se va probã vr' odata, cã cõmplete de assassinatu aru fi fostu faptele cele mari ale istoriei familiei nostre. Tata meu m'a asigurat despre acest'a, in cãtu se tiene de elu, la convenirea nostra d'in urma, si, ce se tiene de mine, eu repetu solenelu aceea-si dechiaratiune ori si-cui, care vre sè o audã. Partit'a acusatoria feresca-se, a ne face sè ne adnce-mu a minte, de ceea, ce e mai evidinte in casulu de a raspunde naintea lui Ddiu, a omeniloru si a istoriei in caus'a acusatuniloru de soiulu acest'a.

Primesce, dle Redactoru, asigurarea deplinei mele consideratiuni.

Principele Petru A. Karageorgevits. Carlsbadu 21 iuniu 1868.

PRUSIA. Regele a inchiatu asta-di sesiunea dietei imperiale cu urmatori'a cuventare de tron:

Onorati domni d'in diet'a imperiala a Confederatiunii germane de nordu!

Dvostre stati la finea unei sesiuni, avuta de ostenele, dara avuta si de rezultate. Prin activitatea devotata a Dvostre, mana in mana cu guvernul confederate, ati edificatu si intaritu institutiunile confederatiunii, si parte ati introdusu, parte ati inchiatu reformele legelatiunii comune.

Cestiunile finantiarie, cari au formatu obieptulu eminente alu desbateriloru dvostre, suntu deslegate in modu indestulitoriu.

Concediendu in manele administratiunii probate a detoriiloru statului prusianu administratiunea imprumutulu, votatu in sesiunea trecuta, pentru desvoltarea marinei si completarea aperfãrei malurilor, ati asigurat cultivarea acestui ramu a armatei nostre, la care e indreptata grigea mea minutiosa, intocmai ca si simpatiele natiunii.

Contielegerea despre administratiunea acestui imprumutu a mediulocitu, a grigi in mesura suficiente prin statulu bugetulu confederatiunii, primitu de dvostre, de inaintarea lucrãriloru confederatiunii, fãra de a urcã in esintia spelese durabile.

Institutiunile necesare pentru refuiera constitutiunala a perceptiuniloru confederatiunii, suntu ordinate deocamdata.

Prin legea despre desfiintarea restringeriloru politiale ale dreptului de casatoria, s'a generalisatu libertatea, probata in Prusi'a prin un'a esperiintia de multi ani, cu privinti'a la fundarea economiei de casa si a familiei, si s'a intregitu institulu migratiunii libere, fundatu in sesiunea trecuta.

Legea acest'a, pre cum si legile despre desfiintarea arestului de detorie si inchiderea bancelor de jocu dovedescu, cã momintele morale mergu mana cu cele economice, in lucrãrile confederatiunii.

Prin unu sîru de tratate postale, cari au primitu consentimentulu dvostre, moderarea tacsei portului, statorita in sesiunea trecuta, s'a estinsu preste corespondintia straina.

Legea despre repartitiunea de cartiru pre tempulu pacii, asigura una repartitiune mai dreapta si una rebonificare mai amesurata in intrulu marginiloru, trase prin respeptele neincungiuravere ale situatiunei finantielor.

Prin pensiunile si subventiunile votate armatei schleswig-holsteiniane de mai nainte, se sterge una detoria, in a carei recunoscere ati consentitu cu guvernelle confederate.

Ordinea mesuriloru si a ponduriloru ne deschide prospertulu, pentru restituirea unui sistemu simplu si unificu pentru intreg'a Germania, si mediulocesse unirea tuturoru natiuniloru civilisate pre terenulu acest'a. Cultur'a poporulu germanu ne garanteza, ca greutatile impreunate, cu esecutarea acestui sistemu, voru fi invinse preste putienu.

Pre terenulu afaceriloru de dare s'a introdusu uniformitate in darea articiloru de consumu celoru mai insemnati si s'a facutu ultimulu pasiu, care se recrea pentru intrarea Meclenburgulu si a Libeculu in lini'a comuna de vama; si asiè ve dimitu, ondomni, cu multiamit'a mea si a inaltiloru mei confederati, pentru conclucrarea atatu la opulu nostru comunu, catu si la interesele cele mari, pentru a caroru grigire suntemu aliati cu staturile de sudu.

Ve dimitu cu sperantia, ca fruptele lucrâriloru dvostre voru prospera sub binecuventarea pacii atatu la noi, catu si in Germani'a intrega.

Varietati.

*** (Computulu drumulu de feru de statu.) Societatea drumulu de feru de statu a incasatu d'in 10 pana in 16 iuniu sum'a de 529,976 fl., cu 68,592 fl. mai multu, de catu in septeman'a coresponditoria a anulu trecut. Perceptiunea totala d'in 1 ianuaru face 13,934,336 fl. cu 4,649,259 fl. mai multu de catu in anulu precedent.

*** (Brett si comp. anglesa) a cerutu concessiune de la guvernulu ungu. pentru edificarea calei ferate de la Eszék — Diakovár — Sziszek — Károlyvár si Fiume. Credemu ca va capeta concessiunea ceruta.

*** (Foi'a „Transilvani'a") nr. 13 cuprinde urmatorii articli interesanti. I. D'in d a t i n e l e v e c h i a l e Transilvaniei. In tratatulu acest'a dlu G. Baritiu desfasuira originea titulareloru si urmările triste a le acestor'a; areta influinti'a, ce avuse titularele asupr'a nobilimei, cum si scopulu, pentru care se donara unor'a si altor'a in detrimentulu patriei si alu libertatii. Dupa acest'a urmeza unu tratatu despre ospetiele si beuturile d'in tempulu principiloru ardeleni. II. Tesauru de monumente istorice. III. Bibliografia, scrierile mai noue a le dlui Ioanu Eliadu Radulescu. IV. Cursu de poezie generale. V. Protocolulu sedintiei lunarie a comitet. asoc. trans. romane. VI. Protocolulu sedintiei ordinare a comitet. asoc. trans. si continuarea ei. VII. Cursu intregu de poezie. VIII. Stetanu Georgie Voda. IX. Catechismulu dreptulu administrativu romanu. X. Meningitele la copii, opu medicinale.

*** (Multiamire). S'au mai primitu la societatea Transilvani'a, urmatoriele sume:

Consiliulu judecianu de Ramnicu-Seratu lei vechi 4,000 — Consiliulu comunale de Vasluiu 317, 10 b. Consiliulu comunale de Berladu 1,506, 10 D. Tinu de la 13 membri d'in Falticeni ale caroru nume se voru publica la tempu. 374 20 D. Hrisochefal Husi 31 29, D. Stratila Husi 31 29, D. Stefanu Michalescu Tecuciu de la cinci membri 135 — D. Iosefescu, Tecuciu, 7 membri 189 — D. Neculau, Tecuciu, 10 membri 270 — D. Mitrea, Berladu, 4 membri 108 — D. Horezbanu d'in Braila, 16 membri d'in Galarasi si duoi d'in Braila 572 — D. V. Dimitriu, Galati, 5 membri 135 — D. Stefanu Ney, Iasi, 7 membri 177 36 D. Gheorghiu, Romanu, de la 17 membri si anume; C. Sturza 4 galb.; M. Sturza 12 galb., G. Roiu, C. Copacineniu, Pavlescu Siadbei, Neculi, Vasiliu, Petrovici, Alterescu, Dimitriu si Paraschivu cate unu galb., si I. Gheorghiu 86, lei si multe esemplarie de musica, in totulu sum'a tramisa de d. Gheorghiu 910 l. D. Murgasianu, Craiova, de la 3 membri 492 — Tanasescu, Ocnele-mari 27 — N. Ploeanu 54 — G. Savescu, Iasi, impreuna cu dd. T. Savescu, I. Mardarie si Ach. Pallade, cate 27 lei, in totalu 108 36. — Subscribulu, aduce, in numele societatii, multiamita publica pentru aceste oferte patriotice.

Presedintele societatii, A. P. Ilarianu.

*** (Bibliografia.) A esitu de suptu tiparu Poezie Noue de I. C. Fundescu. Contienendu siese dieci si trei diferite bucâti de versuri urmate de unu sîru de notitie.

Aceste versuri, ca tote poesiele domnulu Fundescu, suntu d'o armonia naturala, d'o versificare lesne, pline de imagine si de ideie in adeveru poetice. Mus'a placuta, spirituale si atingatoria a dlui Fundescu este destulu de cunoscuta, pentru ca se mai venimu se si aretâmu asta-di distinsese calitati; d'acea ne marginimu a anuncia numai aperarea astoru poesii noue. „Rom.“

*** (Cutremuru de pamentu) s'a simtitu in Pest'a domineca demaneti'a la 5 ore si 55 minute. Cutremulu s'a repetitu

domineca noptea la 1 1/2 ora. Undulatiunea a fostu orizontala de la sudu catra media-nopte si a tînutu vr'o secunda. Babelu d'in Pest'a vorbescu, ca acestu cutremuru de pamentu ar' fi malum omen pentru unguri, ca-ci s'a intemplatu chiaru pre tempulu, candu principele Napoleonu a plecatu d'in Pest'a!

*** (Pregatiri pentru congressu basericescu.) D'in o epistola privata primita de la una persona stimata d'in Sabiiu estragemu urmatoriele: Par. metr. Si a g u n'a se consulta cu intieliginti'a d'in cetate asupr'a modulu alegerii deputatorulu si a impartirii cercuriloru de alegere. Lucruri destulu de grave. O parte d'intre cei intrebati a dechiaratu, ca nu se simte competente a hotari asiè ce-va, ci se se convoce mai antâiu sinodulu eparchiale pre basea hotaririloru sale d'in 1864, si apoi acelu-a se alege pre cei 30 deputati pentru congressu, preutimea 10, mirenimea 20, cele-lalte eparchie vedea, ce voru face. Acesta e idea tare buna! Congressulu acestu-a are la tota intemplantu se face epoca in istoria nostra natiunale basericesca, chiaru de aceea ar' trebui staruitu, ca se merge acolo nu omenii porunceii, ci ai independintiei.

*** (Multiamita publica.) Subscribulu mi-tienu de detorintia a aduce multiamit'a cea mai ferbinte Il. Sale pre gratiosulu parente Ioane V a n c i'a pentru ajutoriulu de 20 fl. v. a. si Onoratulu Domnu Ioane Silasi v. protopopu ptru ajutoriulu de 5 fl. v. a. — Beiusiu 20 iuniu. Constantinu Margineanu, stud. VIII. cl.

*** (Foi'a societatii d'in Bucovin'a) in nrulu 6 si 7 are cuprinsulu urmatoriu: Petr'a Corbului; — Unu toastu unio-nistu la 1848; — Unu epitafu acrostihu; — Eri si adi; — Alecu Russo; — Cugetari; — Decebalu si Stefanu celu Mare, — Studiu natiunale; — Miscari de reforme basericesci in Austri'a; — Lege in caus'a celoru de confesiunea greco-orientale; — Teatrulu natiunale in Cernauti. — Necrologu; — Fundatiunea Pumnuleana; — Escriere de premie; — Maialulu studintiloru romani d'in Cernauti; — Estrasu d'in protoco-lele sedintieloru Comitetulu Societatii; — Societatea pentru sporirea culturai matasariei si a pomariei in Bucovin'a. — Bibliografia.

*** (Concursu de premie.) Ca in anii trecuti asiè si in estu anu adunarea generala a Societatii nostre literarie a preliminatu 200 fl. v. a. pentru premiarea seu tiparirea celoru mai insemnate lucrâri originale, ce se voru tramite Comitetulu.

Deci dara Comitetulu Societatii invita pre toti aceia, cari se ocupa cu scrieri literarie originale folositorie, de a i le tramite pre acestea spre judecare pana la finea anulu curinte.

Dupa insemnetatea si succesulu scrierii, ea va fi premiata seu in bani, seu numai prin amintire laudatoria in „Foi'a Societatii.“

Pe langa acest'a Comitetulu Societatii este apacatu de a tipari, cu incuviintierea autoriulu, pe spesele Societatii produsulu literariu, lasandu autoriulu prisosulu, ce ar' resultâ d'in vendiarea opulu dupa acoperirea speselor tiparirii.

Ori ce scriere originale, fia ea scientifica ori numai beletristica, pote concurge la premiare. — Comitetulu Societatii ar' vedè cu placere concurendu scrieri ca: istori'a Bucovinei de la incorporarea ei cu Austri'a incoce: despre scolele populare; despre matasaria, albinaria, pomaria; carti scolastice populare intocmite dupa metodele cele mai bune; carti de lectura in folosulu junimii; descrieri de vechiatati istorice d'in Bucovin'a, de locuri istorice cu traditiunile loru populare; datine populare cu explicatiunea loru; culegeri de numiri populare romanesci de plante, de animale, de minerale; culegeri de cantece si arie natiunale; tote acestea si altele asemenea loru voru potè fi scrieri de concursu forte binevenite.

Facundu prin acest'a apelu caldurosu catra toti amicii progresulu d'in tiera comitetulu Societatii se leagana in dulce'a sperantia, ca vocea sa nu va fi vocea proroculu d'in pustia, ci va aflâ rasunetulu doritu si asteptatu in tote inimile binesimtitorie ale Romaniloru bucovineni.

„Foi'a Societatii etc.“

*** (Emisari romani si prochiamatiuni rusofile.) Unu corespondinte alu lui „M. Polgâr“ scrie, ca in cottulu Albei inferiore emisarii cutriera tote satele romane si respandescu prochiamatiuni, ce miroasa a muscanu. Comitele supremu a fostu indrumatu d'in locurile mai innalte, ca se culega armele, ce va mai aflâ pre la romani. Noi scimu prebune, ce voru se dîca aceste insiuari impertinente a le unguiloru; adaugemu numai, ca respectivulu referinte alu lui „M. P.“ et comp. a buna sèma au mirositu multi muscani pre . . . de aceea sciu atatu de bine, ce mirose a muscanu.

*** (Bugetulu Brasiovlui.) Venitul Brasiovlui pre anulu curinte e calculatu la 201,545, erogatele 200,554. Intre erogatele este o pusetiune de 15,034 fl. pentru scole si baserice. Ore câti florini d'in acesti-a se voru intorce pentru scolele si basericele romane?!

*** ((Societatea dramatica) in Sabiiu a inceputu representatiunile sale Sambata ser'a cu piesele: „Este nebuna“ si „Nevest'a se-si urmeze barbatulu.“

Sciri electrice.

Aradu, 22 iuniu. Principele Napoleonu a sositu aici la 4 1/2 ore si si-a continuatu caletori'a catra Timisior'a.

Vien'a, 23 iuniu. Foi'a oficiala publica legile santiunate despre conversiunea detorieloru de statu, despre urcarea competintieloru pentru castigulu d'in

loteria, despre vendiarea buuuriloru de statu si despre contragera unei detorie pendinti de 25 milioane.

Belgradu, 22 iuniu. Alegerile au decursu in cea mai mare ordine, si s'au inchiaiatu in favorea lui Milanu. Parteciparea la alegeri a fostu enorma. Comunitatile si militi'a natiunala trametu in continuu adrese de consentire. „Vidov dan“ scrie: Natiunea serbesca posiede dreptulu suveranu, de a dispune in modu nedependinte de tron. Coron'a serbesca e ereditaria conformu normelor statorite de reprezentantii poporulu. D'in acestu puntu de vedere natiunea prochiamatu principe pre Milanu. Scupcin'a are numai se salute pre principele si se alege tutel'a legala pana la maiorenitatea principelui. — Cati-va membri ai fractiunei revolutiunarie, Zastava, s'au esilat, juristulu Mijatovits s'a arestatu ca complice la asasinare. Capitanulu arestatu, Virzailovics, a fostu de semnatu, se ucida pre ministrulu de resboiu.

Munchenu, 22 iuniu. Pertratârile tribunaltulu contra contelui Chorinsky s'au inceputu. Pana acum s'au prezentatu 34 martori.

Anover'a, 22 iuniu. Regele a sositu aici si a fostu primitu cu pompa.

Rom'a, 22 iuniu. In consistoriulu secretu, a tînutu pap'a una alocutiune despre afacerile religioase ale Austriei.

Vien'a, 23 iuniu. Cardinalulu Rauscher a publicatu o epistola pastora'a, in care numesce peccatosi pre toti acei-a, cari traescu in casatoria civila. Mamele, cari nascu in casatoria civila, nu se voru binecuventâ. — Acei, cari traescu in casatoria civila, nu voru primi absolutiune, nici pre patulu de mort; daca atari individi voru mori fara de a se rentorce la calea cea adeverata, se voru immormentâ fara binecuventarea preutiesca. In Austri'a se prochiamatu statulu fara religione, si ceea ce n'a potutu efeptu ghilotin'a, se cere se face acum scol'a.

Munchenu, 23 iuniu. — In procesulu contra contelui Chorinsky vorbescu asta-di d'intre espartii profesorii Buchner si Martin; ambii sunt de parere, ca fruptele tramese Matildei Chorinsky n'au fostu inveninate cu ciancaliu; mortea Matildei inse s'a causatu prin ciancaliu. Asta-di a incursu un'a epistola in care se dîce, ca judetiulu d'in Vien'a, doctorii presinti si aperatoriulu sunt corupti. — Fasiunea in scrisu a lui Lo-Presti, dâ ansa la desbatere mai lunga. Aperatoriulu se dechiaru contra cetirei acelei-a pentru ca fasiunea depusa naintea unui tribunaltu magiaru nu merita crediementu. Mane se voru inchiaia fasiunile martoriloru.

Orsiova, 23 iuniu. Tocmai acum (3 ore 20 min. d. am.) trece principele Napoleonu pre nae'a de curieri „Albrecht“ prin statiunea de frontaria Orsiovei.

Vien'a, 23 iuniu. Foiele de ser'a scriu: Convenirea cancelariulu imperialu cu Palacky si Rieger, n'a avutu de scopu a trata cu corifeii cehiloru, pentru ca cancelariulu imperialu a dechiaratu, ca n'are misiune spre asiè ce-va.

Vien'a, 23 iuniu. In sedinti'a de asta-di a casei domniloru s'au primitu 14 proiepte de legi, conformu concluseru casei deputatorulu; intre acestea se afla: tratatulu de naigatiune austro-anglesu, modificatiunea provisoria a statutulu bancei natiunale, urcarea dârilor directe pentru a. 1868, calea ferata Laibachu-Tarvisu, creditulu suplementariu pentru a. 1867, tratarea vamala a proveniintieloru d'in si catra Dalmati'a si valoarea documentala a matriculeloru jidovesci.

Berlinu, 22 iuniu. Ministrulu de interne a decisu, ca prin eliminarea Austriei d'in confederatiunea germana, dispusetiunile despre naturalisatiunea cetatianiloru austriaci, si despre dimiterea cetatianiloru prusiani, cari vreu se si-castige dreptulu ca cetatiani austriaci, nu sunt desfiintiate.

Anover'a, 23 iuniu. La salutarea municipaltatii, respunse regele in modulu urmatoriu: Eu nu desaprobezu sentimintele dvostre pentru relatiunile de mai nainte. Daca inse ve opuneti mie si regimulu meu, me constringeti a lucra conformu tînutei dvostre. Incredeti-ve mie, eu sum convinsu, ca noi avemu de acceptatu una stare fericita.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:
ALEXANDRU ROMANU.

